

pålagt disciplinarmiddel kan heller ikke prøves af domstolene.

Den, der er pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange afgørelsen indbragt for rettergangschefen. Rettergangschefens afgørelse kan indbringes for et disciplinarnævn, hvis afgørelse igen kan indbringes for et ankenævn. Ankenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for domstolene.

De gældende bestemmelser i militær retsplejelov kapitel 15 foreslås ophævet i forbindelse med forslaget til ny militær retsplejelov. Bestemmelserne er imidlertid for overskuelighedens skyld optaget som bilag 1 til nærværende lovforslag.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til betænkningen siderne 188 - 200.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Generelle synspunkter.

3.1.1. Ved de revisioner af militær straffelov, som fandt sted i 1937, 1954 og 1973, skete der en løbende begrænsning i omfanget af konkrete straffebestemmelser vedrørende pligtforsømmelser, ligesom omfanget af særlige militære strafarter blev indskrænket.

I forbindelse med ændringen af militær straffelov i 1973 blev der peget på alternativer til straf som reaktion på uhensigtsmæssig adfærd. I den betænkning, som lå til grund for lovforslaget, blev det fremhævet, at straf og disciplinarmidler kun var nogle blandt flere mulige værktøjer, der havde til formål at opnå størst mulig overensstemmelse mellem krævet og faktisk handlemåde hos det militære personel. Dette synspunkt fremgår direkte af militær retsplejelov § 37, stk. 2, hvorefter disciplinarmidler, der ikke er straf, skal anvendes i stedet for mindre straffe, medmindre omstændighederne taler imod det. Denne opfattelse har også fundet udtryk i de retsudøvende militære myndigheders praksis, herunder ved Generalauditørens meddelelse nr. 5/1992, hvorefter »småforseelser normalt bør afgøres med en mundtlig misbilligelse af det passerede«.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har fundet det naturligt at fortsætte denne udvikling, således at pligtforsømmelser, hvor straf ikke forekommer ubetinget nødvendig, ikke mødes med en strafferetlig reaktion, men med sanktioner, der ikke har karakter af straf, forudsat at en sanktion i det konkrete tilfælde i øvrigt skønnes nødvendig. Der bør efter udvalgets opfattelse normalt kun være mulighed for at skride ind med straf over for pligtforsømmelser, når der er tale om mere alvorlige forhold. Samtidig

bør strafansvaret for uagtsomme overtrædelser begrænses mest muligt.

Udvalget foreslår derfor strafansvar begrænset til grove forhold, medmindre særlige omstændigheder gør sig gældende, således at pligtforsømmelser af mindre grov karakter alene skal kunne mødes med disciplinarmidler.

Endvidere foreslås det, at strafansvaret i de bestemmelser, der efter de gældende regler giver mulighed for at kunne straffe uagtsomme pligtforsømmelser, begrænses til groft uagtsomme forhold. Forseelser, som alene skyldes simpel uagtsomhed, vil således efter udvalgets forslag alene kunne sanktioneres med disciplinarmidler.

Dette forslag betyder en væsentlig begrænsning af strafansvaret for militære pligtforsømmelser både hvad angår gerningsbeskrivelsen og kravet til tilregnelser. Udvalgets forslag til fremtidige straffebestemmelser er således set under ét i betydelig grad udtryk for en afkriminalisering, særligt hvad angår mindre alvorlige tilfælde af pligtforsømmelser i forhold til gældende ret, jf. herved forslaget til ny militær straffelov.

En forudsætning for det foreliggende forslag til militær disciplinarlov er imidlertid, at der fortsat bliver mulighed for hurtigt at kunne gribe ind med en sanktion overfor pligtstridig adfærd, når hensynet til disciplinen findes at kræve det, men hvor der på den anden side ikke findes hjemmel til eller behov for straf.

Det er således udvalgets opfattelse, at der af disciplinære grunde fortsat er behov for, at militære chefer har mulighed for at kunne reagere med en sanktion i umiddelbar tilknytning til en pligtforsømmelse.

Udvalget foreslår derfor, at adgangen til at anvende disciplinære sanktioner over for mindre alvorlige tilfælde af pligtforsømmelser opretholdes, og således, at kompetencen til at pålægge disse sanktioner som efter de gældende regler henlægges til militære chefer.

Der henvises til betænkningen, siderne 252 - 255.

3.1.2. Den gældende måde at beskrive, hvornår disciplinarmidler kan anvendes, (der skal være begået en strafbar handling, jf. militær retsplejelov § 37, stk. 1.) giver teknisk set en klar og entydig afgrænsning af de tilfælde af pligtstridig adfærd, som kan medføre disciplinære sanktioner. Kriteriet har på den anden side efter udvalgets opfattelse den uheldige, men utilsigtede konsekvens, at disciplinarmidler herved kan opfattes som strafferetlige sanktioner. Flere medlemmer af udvalget har også bekræftet, at personellet, herunder særligt det værnepligtige personel, ikke sjældent opfatter en disciplinær sanktion som en straf.

Udvalget finder derfor, at disciplinarmidler bør være den eneste reaktion over for mindre alvorlige til-